P9_TA(2019)0112

Smurtinis neseniai Irane įvykusių protestų malšinimas

2019 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl smurtinio neseniai Irane įvykusių protestų malšinimo (2019/2993(RSP))

(2021/C 255/13)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Irano, įskaitant savo naujausią 2019 m. rugsėjo 19 d. rezoliuciją dėl Irano, visų pirma moterų teisių gynėjų ir įkalintų dvigubą pilietybę turinčių ES piliečių padėties ([1]),

— atsižvelgdamas į Tarybos 2019 m. vasario 4 d. išvadas dėl Irano,

— atsižvelgdamas į Komisijos pirmininkės pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai Josepo Borrellio Fontelleso 2019 m. gruodžio 8 d. deklaraciją ES vardu dėl pastarojo meto protestų Irane,

— atsižvelgdamas į Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) atstovės spaudai 2019 m. lapkričio 21 d. pareiškimą dėl įvykių Irane,

— atsižvelgdamas į 2018 m. balandžio 12 d. Tarybos sprendimą pratęsti ribojamąsias priemones dar 12-ai mėnesių reaguojant į šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus Irane,

— atsižvelgdamas į ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų,

— atsižvelgdamas į ES gaires dėl mirties bausmės, ES kovos su kankinimu ir kitokiu žiauriu, nežmonišku ar žeminančiu elgesiu ir baudimu gaires bei ES žmogaus teisių gaires dėl saviraiškos laisvės internete ir realiame gyvenime,

— atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 25 d. rezoliuciją dėl ES strategijos Irano atžvilgiu po susitarimo dėl branduolinės programos ([2]),

— atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 17 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 73/181 dėl žmogaus teisių padėties Irano Islamo Respublikoje,

— atsižvelgdamas į JT specialiojo pranešėjo žmogaus teisių padėties Irano Islamo Respublikoje klausimais 2019 m. sausio 30 d. ataskaitą,

— atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,

— atsižvelgdamas į 1966 m. Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, kurio šalis yra Iranas,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 ir 4 dalis,

A. kadangi dešimtys tūkstančių žmonių iš viso Irano, atstovaujančių visiems visuomenės sluoksniams, pasinaudojo savo pagrindine teise laisvai rinktis į taikius susirinkimus ir išreiškė susirūpinimą dėl ekonominės padėties, susijusį su mažiausiai 50 proc. išaugusiomis kuro kainomis; kadangi tai didžiausi neramumai per 40 metų;

([1]) Priimti tekstai, P9_TA(2019)0019.
([2]) OL C 215, 2018 6 19, p. 86.

2019 m. gruodžio 19 d., ketvirtadienis

B. kadangi Irano saugumo pajėgos, nepaisydamos pakartotinių tarptautinės bendruomenės raginimų elgtis nuosaikiai, panaudojo neproporcingas priemones ir jėgą prieš protestuotojus; kadangi, remiantis pilietinės visuomenės pranešimais, Irano saugumo pajėgos ėmė šaudyti į neginkluotus protestuotojus, kurie nekėlė jokios neišvengiamos grėsmės, ir, kaip tariama, šaudė su tikslu nužudyti;

C. kadangi, organizacijos „Amnesty International“ duomenimis, žuvo mažiausiai 304 žmonės, įskaitant vaikus, sužeistųjų skaičius dar didesnis, o tūkstančiai protestuotojų bei žurnalistų, žmogaus teisių gynėjų ir studentų buvo suimti; kadangi Irano valdžios institucijos nepaskelbė oficialaus žuvusiųjų skaičiaus ir atsisakė aukų kūnus grąžinti jų šeimoms;

D. kadangi 2019 m. lapkričio 16 d. Irano valdžios institucijos penkioms dienoms beveik visiškai išjungė interneto ryšį, atėmė iš Irano gyventojų galimybę naudotis beveik visomis internetinio ryšio priemonėmis ir nutraukė bet kokį informacijos, susijusios su brutaliu susidorojimu, srautą; kadangi internetinio ryšio išjungimas yra pagrindinės teisės gauti informaciją pažeidimas, dėl kurio neproporcingai apribojama saviraiškos laisvė ir kuris yra tapęs nuolatiniu valdžios institucijų *modus operandi*;

E. kadangi savo 2016 m. spalio 25 d. rezoliucijoje dėl ES strategijos Irano atžvilgiu po susitarimo dėl branduolinės programos ([3]) pabrėžiama, jog svarbu, kad ES ir Iranui palaikant santykius būtų laikomasi ES žmogaus teisių gairių, įskaitant gaires dėl žmogaus teisių gynėjų;

F. kadangi žmogaus teisių gynėjai, žurnalistai, teisininkai ir aktyvistai Irane ir toliau yra bauginami, savavališkai suiminėjami, kalinami ir persekiojami už savo darbą; kadangi Irano žvalgybos ministerija ir kitos pajėgos yra pradėjusios žiaurų susidorojimą su pilietine visuomene; kadangi 77 reformoms pritariančios opozicijos nariai, kurių dauguma priklauso Dalyvavimo fronto partijai, paskelbė atvirą pareiškimą, kuriame pasmerkė perteklinį jėgos naudojimą malšinant protestus; kadangi kai kuriems iš jų teko stoti prieš teismines institucijas Irane už „propagandos prieš Islamo Respubliką skleidimą“, o du iš jų – Mohammad Kianoosh Rad ir Mehdi Mahmoudian – buvo suimti;

G. kadangi Irano teismuose nuolat neužtikrinamas teisingas bylų nagrinėjimas, neleidžiama gauti teisinių konsultacijų, o konsulinių įstaigų, JT ar humanitarinių organizacijų atstovams – aplankyti sulaikytųjų, be to, kaip įrodymai naudojami kankinant išgauti prisipažinimai; kadangi nesama nepriklausomų mechanizmų, kuriuos taikant būtų užtikrinama atskaitomybė teisminėse institucijose, ir rimtą susirūpinimą tebekelia teisėjų, ypač tų, kurie pirmininkauja revoliuciniams teismams, veiklos politizavimas;

H. kadangi nemažai dvigubą ES ir Irano pilietybę turinčių asmenų yra sulaikyti už aktyvią veiklą žmogaus teisių srityje arba akademinį darbą; kadangi nuo 2019 m. birželio mėn. Irane kalinami du prancūzų mokslininkai – Fariba Adelkhah ir, kaip neseniai patvirtinta, Roland Marchal;

1. reiškia užuojautą aukų artimiesiems; linkti greitai pasveikti sužeistiesiems;

2. smerkia Irane plačiai paplitusį ir neproporcingą jėgos naudojimą prieš taikius protestuotojus, kurie tiesiog naudojosi savo teisėmis į saviraiškos, asociacijų ir taikių susirinkimų laisves; pabrėžia, kad tokie veiksmai nepriimtini, ragina Irano valdžios institucijas paskelbti bendrą žuvusiųjų ir sulaikytųjų skaičių, nedelsiant nešališkai, nepriklausomai ir skaidriai ištirti įtarimus pertekliniu jėgos naudojimu, įskaitant saugumo pajėgų vykdytą tiesioginį protestuotojų puolimą, ir pareikalauti atsakomybės iš visų, kurie vykdė smurtinius veiksmus;

3. reikalauja, kad visi protestuotojai, žmogaus teisių gynėjai ir žurnalistai, šiuo metu Irane sulaikyti už tai, kad naudojosi savo teisėtomis teisėmis į saviraiškos ir susirinkimų laisves, būtų besąlygiškai išlaisvinti; be to, reikalauja, kad valdžios institucijos praneštų visoms šeimoms apie jų artimųjų sulaikymo vietą, ir ragina sudaryti sąlygas advokatams ir tarptautiniams stebėtojams nekliudomai susitikti su visais per protestus sulaikytais asmenimis bei pranešti sulaikytųjų tapatybę tarptautinei bendruomenei; pakartoja savo ankstesnius raginimus išlaisvinti Nazanin Zaghari-Ratcliffe ir daug kitų neteisėtai sulaikytų asmenų;

([3]) OL C 215, 2018 6 19, p. 86.

4. griežtai smerkia Irano sprendimą išjungti internetinę prieigą prie pasaulinių tinklų, nes taip Irano piliečiai buvo atkirsti nuo komunikacijos ir laisvo informacijos srauto; pabrėžia, kad tokiais veiksmais aiškiai pažeidžiama žodžio laisvė; primygtinai ragina Irano valdžios institucijas nutraukti bet kokį internetinės komunikacijos ir paslaugų blokavimą;

5. pabrėžia, kad pagrindinės teisės, pvz., saviraiškos ir susirinkimų laisvės, turi būti užtikrinamos visada, ir ragina Irano valdžios institucijas paisyti savo tarptautinių įsipareigojimų, įskaitant prisiimtus pagal Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą;

6. siekiant ištirti įtarimus šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais šalyje nuo protestų pradžios, ragina Jungtines Tautas, ypač Žmogaus teisių tarybą, nedelsiant pradėti išsamų pastarųjų savaičių įvykių tyrimą, kuriam vadovautų JT specialusis pranešėjas žmogaus teisių padėties Irane klausimais, ir ragina Iraną suteikti visapusišką neribotą prieigą šį tyrimą atliekantiems asmenims;

7. primena savo 2019 m. rugsėjo 19 d. rezoliuciją; nepaprastai apgailestauja, kad nedaroma pažanga nagrinėjant dvigubą ES ir Irano pilietybę turinčių asmenų, sulaikytų Irane, bylas; ragina Irano valdžios institucijas nedelsiant išlaisvinti Roland'ą Marchalį ir Faribą Adelkhah bei žmogaus teisių gynėjus, įkalintus ir nuteistus tiesiog už naudojimąsi savo teisėmis į saviraiškos laisvę bei taikių susirinkimų ir asociacijų laisvę;

8. ragina ES, įskaitant Komisijos pirmininkės pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį, nuolat kelti su žmogaus teisėmis susijusius klausimus susitinkant su Irano valdžios institucijų atstovais dvišaliuose ir daugiašaliuose forumuose, visų pirma vykstant ES ir Irano aukšto lygio politiniam dialogui;

9. pakartoja, kad visapusiškai remia Sacharovo premijos laureatus Nasrin Sotoudeh ir Jafarą Panahi; apgailestauja, kad Nasrin Sotoudeh tebekalinama – ji atlieka jai paskirtą 33 metų kalėjimo ir 148 kirčių bausmę – bei primygtinai ragina nedelsiant ir besąlygiškai ją išlaisvinti; ragina Irano valdžios institucijas panaikinti draudimą keliauti, kuris Jafarui Panahi taikomas nuo 2010 m.;

10. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Europos išorės veiksmų tarnybai, Komisijos pirmininkės pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Irano Islamo Respublikos aukščiausiajam vadovui, Irano Islamo Respublikos prezidentui ir Irano Medžliso nariams.